

Tesi doctoral de Joaquim Maria Puyal i Ortiga (febrer de 2010). – El dia 25 de febrer de 2010 tingué lloc a la Universitat de Barcelona la lectura i defensa de la tesi doctoral de Joaquim Maria Puyal i Ortiga *Elements per a l'anàlisi del discurs de la televisió. Organització, fiabilitat i producció*, dirigida pel Dr. Sebastià Serrano, del departament de Lingüística General de la mateixa Universitat. El tribunal que la jutjà era compost pels professors Jesús Tuson, de la Universitat de Barcelona, president; Miquel de Moragas, de la Universitat Autònoma de Barcelona, vocal, i Josep Gifreu, de la Universitat Pompeu Fabra, vocal.

El Dr. Joaquim M. Puyal ha practicat la docència acadèmica i la recerca sobre aspectes de l'àmbit de la comunicació audiovisual, en què ha desplegat i desplega l'activitat professional, actualment des de la ràdio i durant molts anys també des de la televisió.

L'interès de Joaquim M. Puyal per la teoria que explica el món complex dels mitjans de comunicació social l'ha dut a la investigació constant d'aquells elements de mena tan diferent que hi intervenen. La qual cosa li ha permès elaborar programes totalment innovadors, en què la voluntat informativa i la distracció es fonen sobre la base del respecte a l'espectador anònim i a les múltiples necessitats que pugui tenir. El convenciment que cal partir del concepte de la televisió com a servei públic s'enfronta, de vegades durament, amb la consideració de qui, en canvi, l'entén com un negoci que ha d'ésser rendible econòmicament i que, doncs, cal que ofereixi allò que resulti més productiu, al marge que sigui de qualitat o no; una actitud força estesa entre els qui en tenen la responsabilitat màxima i amb qui hom ha de pactar les iniciatives que pugui oferir.

L'experiència de Joaquim M. Puyal en el medi audiovisual l'ha empès a conèixer-ne les tesis dels especialistes més destacats d'arreu, a endinsar-se en les diverses teories que plantegen. Ensenms, l'aprofundiment en el món de la informació li ha facilitat la confecció de productes que satisfan aquell capteniment de servei a què suara m'he referit. Teoria i pràctica són dos vessants complementaris en qualsevol àrea del saber, però d'una manera molt especial en la dels mitjans de comunicació, ja que llur funcionament es basa en un engranatge complexíssim que solament pot ésser conegut a bastament si hom s'hi ha d'encarar perquè el compromís professional l'hi obliga.

En un altre sentit, Joaquim M. Puyal és conscient que no és el mateix moure's en aquest terreny en un país que no viu conflictes particulars, que fer-ho en un que és subordinat respecte a un estat que el controla abusivament, com és el cas de Catalunya. Deixant ara de banda factors de diversa índole, remarco que la minorització de la llengua que hi és pròpia condiciona molt directament el món de la informació, des de punts de vista ben distints; conseqüentment, la relació forma/contingut adquireix una dimensió anòmalament transcendent: saber *què* s'ha de dir i *com* s'ha de dir; ésser conscient que la llengua catalana no és l'instrument normal en els mitjans, com pot ésser-ho l'alemanya o l'anglesa en els propis, sinó que suposa un plus gens insignificant que s'ha d'afegir als missatges. La informació de la televisió a Catalunya té en la tria lingüística (elecció de la llengua, però també dels registres diversos que ofereix, de la correcció, de la genuïnitat, de l'adequació als objectius, etcètera) un fenomen primordial d'opció marcada, que no es produeix en altres

collectius en què les llengües llurs no viuen en situació de subordinació respecte a una altra o unes altres. La comunicació entre nosaltres té sempre, per tant, aquesta característica que no es pot obviar i que suposa inescapablement una implicació moral o ètica més del comunicador.

La tesi doctoral de Joaquim M. Puyal aborda i desplega tres línies d'investigació justament sobre el llenguatge i el discurs de la televisió. Totes tres s'hi reflecteixen en relació d'intercomplementarietat.

La primera és la crítica de la raó de la praxi mediàtica i particularment de la televisiva en un món irregularment globalitzat.

La segona gira entorn de l'etnografia de les rutines de producció televisiva de no ficció —preferentment en la franja de *prime time*— i proposa determinades variables per a l'avaluació de l'objecte televisiu.

La tercera s'endinsa en l'anàlisi pràctica de la gramàtica que articula el llenguatge de la televisió partint d'una col·lecció d'exemples en DVD.

Tot i que la part més extensa de la labor del Dr. Joaquim M. Puyal és la darrera, tanmateix, tal com assenyalaren els membres del tribunal, allò que ha elaborat són, en realitat, tres tesis diferents, totes prou sòlides i completes per a merèixer cadascuna per si mateixa la concessió del títol de doctor.

L'exposició oral que el Dr. Puyal féu en l'acte fou d'un rigor modèlic, ordenada, coherent. Semblantment, el debat a partir de les qüestions que se'n remarcaren fou enriquidor i permeté al doctorand d'afegir encara reflexions d'un interès excepcional.

La tesi del Dr. Joaquim M. Puyal i Ortiga meresqué per unanimitat la qualificació màxima d'excel·lent *cum laude*.

Joan MARTÍ I CASTELL
Institut d'Estudis Catalans
Universitat Rovira i Virgili